

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет економічних наук
Кафедра економіки та підприємництва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Іщенко Н.М.

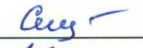
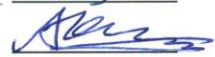

“28” 08 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітня програма «Економіка та управління підприємством»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Розробник	Семенчук І.М.	
Завідувач кафедри економіки та підприємництва	Кузьменко О.Б.	
Гарант освітньої програми	Кузьменко О.Б.	
В.о. декана факультету економічних наук	Філімонова О.Б.	
Директор Навчально-наукового інституту післядипломної освіти	Норд А.Л.	
Начальник НМВ	Шкірчак С.І.	

Миколаїв – 2020 рік

Вступ

Виробнича практична студентів кафедри економіки та підприємництва Чорноморського національного університету імені Петра Могили є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти і має на меті набуття студентом професійних навичок та вмінь зі спеціальності – 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування	Виробнича практика	
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»	
Спеціальність	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	
Освітня програма	Економіка та управління підприємством	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень	
Статус дисципліни	Обов'язкова, цикл професійної підготовки	
Курс навчання	5	
Навчальний рік	2020-2021	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	10 семестр	12 триместр
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4,5 кредити / 135 годин	
Загальна кількість тижнів	3	
Мова викладання	українська	
Форма підсумкового контролю	Диферен. залік	

Обов'язковою вимогою до практики є оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузях їх майбутньої професії, формування в них, на базі одержаних в ЧНУ імені Петра Могили, компетентностей зі спеціальності для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Компетентність - динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Компетентності зі спеціальності набуті після проходження виробничої практики

Загальні компетентності	ЗК 1	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
	ЗК 2	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
	ЗК 3	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
	ЗК 4	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
	ЗК 5	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 1	Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур
	СК 2	Здатність проводити оцінювання продукції, товарів і послуг в підприємницькій, торговельній та/або біржовій діяльності.
	СК 3	Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.
	СК 4	Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.
	СК 5	Здатність до ініціювання та реалізації інноваційних проектів в підприємницькій, торговельній та/або біржовій діяльності.
	СК 6	Здатність до вирішення проблемних завдань і прийняття рішень у сфері управління фінансово-економічними результатами і ризиками діяльності підприємства.

Очікувані результати практики

Шифр результатів навчання	Зміст результатів навчання
PH 1.	Вміти адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності.
PH 2.	Визначати, аналізувати проблеми підприємництва, торгівлі і біржової діяльності та розробляти заходи щодо їх вирішення.
PH 3.	Вміти розробляти заходи матеріального і морального заохочення та застосовувати інші інструменти мотивування персоналу й партнерів для досягнення поставленої мети.
PH 4.	Застосовувати бізнес-комунікації для підтримки взаємодії з представниками різних професійних груп.
PH 5.	Вміти професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.
PH 7.	Визначати та впроваджувати стратегічні плани розвитку суб'єктів господарювання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.
PH 8.	Оцінювати продукцію, товари, послуги, а також процеси, що відбуваються в підприємницьких, торговельних та/або біржових структурах, і робити відповідні висновки для прийняття управлінських рішень.
PH 9.	Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької, торговельної та/або біржової діяльності.
PH 10.	Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких, торговельних та/або біржових структур за умов невизначеності та ризиків.
PH 11.	Вміти розробляти і впроваджувати проекти для виконання управлінських рішень щодо фінансово-економічних результатів і ризиків діяльності підприємства.

1. Мета, зміст та результати практики

Мета виробничої практики є закріплення та поглиблення знань, отриманих студентами в процесі вивчення певного циклу навчальних дисциплін, формування компетентностей зі спеціальності, передбачає підбір фактичного матеріалу для виконання навчально - дослідних завдань.

Завдання виробничої практики полягає у:

- практичному поглибленні знань з усіх професійно орієнтованих дисциплін навчального плану;
- опануванні системи організації та механізму управління виробництвом;
- ознайомленні з методологією аналізу та планування показників діяльності підприємства (фірми), установи, організації;
- вивченні загальних функцій апарату управління і взаємозв'язку його зі всіма службами і підрозділами в місцях проходження практики;
- використанні економіко-математичних методів і моделей, інформаційних технологій при дослідженні економічних, виробничих, соціальних, фінансових процесів;
- набутті навиків аналізу і обробки інформації про виробничі, соціальні, фінансові процеси за допомогою пакетів прикладних програм, впроваджених на підприємствах, у фірмах чи інших місцях проходження практики.

Під час практики студент вивчає комплекс питань з економічного управління підприємством за конкретних умов, навчається самостійно вирішувати реальні завдання і набуває відповідних навичок.

Виробнича практика передбачає наступні **цілі**:

- закріплення теоретичних знань, одержаних з управління і прийняття рішень, математично-статистичного аналізу, інформаційних систем;
- придбання навиків практичної роботи в відділах продажу, торгових, маркетингових, планово-економічних і інформаційно-аналітичних відділах підприємств, фірм, фінансових органів, банків;
- збір початкових даних для виконання науково-дослідних робіт.

Після проходження виробничої практики студент зобов'язаний знати:

- законодавчі акти та нормативні документи з напрямів діяльності базового підприємства, суміжних галузей, з якими воно співпрацює;
- основні методологічні документи, положення, типові інструкції, що регулюють економічну, наукову і виробничу діяльність підприємства;
- сферу і напрями діяльності підприємства;
- склад майна підприємства та джерела його формування;

- характеристику загальної, виробничої, управлінської та організаційної структури підприємства, механізм його функціонування;
- систему взаємовідносин підприємства з зовнішніми контрагентами і ринковою інфраструктурою;
- зовнішньоекономічну діяльність підприємства;
- показники виробничої потужності в цілому по підприємству і в розрізі його підрозділів;
- кадровий потенціал, структуру потенціалу і кадрову політику підприємства, форми й методи організації праці, її оплати та стимулювання;
- стан інноваційно-інвестиційної діяльності та перспективи розвитку підприємства;
- систему планів та організацію внутрішньофірмового планування;
- формування собівартості товарної продукції, політику ціноутворення;
- порядок формування та використання прибутку;
- систему податків і обов'язкових платежів підприємства;
- методи і прийоми аналізу процесів, що відбуваються в господарській діяльності підприємства.

уміти:

- всебічно аналізувати ситуацію, що склалася на підприємстві;
- самостійно розв'язувати завдання економічної діяльності підприємства, проводити обґрунтування напрямів розвитку,
- виконувати необхідні розрахунки прогнозних, планових економічних показників, аналізувати фінансову діяльність підприємства з відповідною економічною оцінкою,
- складати аналітичні звіти про діяльність його підрозділів;
- визначати резерви господарської діяльності підприємства і розробити комплексні заходи з ресурсозбереження, підвищення якості продукції, результативності діяльності та поліпшення фінансового стану підприємства.

Зміст практики визначається робочою програмою практики, яка розробляється кафедрою економіки та підприємництва згідно з навчальним планом та розглядається на засіданнях кафедри, затверджується проректором.

Зміст робочої програми практичної підготовки фахівців (практики) відповідає Положенню про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, нормативним документам Міністерства освіти і науки України щодо практики студентів, освітньо-кваліфікаційній характеристиці, освітньо-професійній програмі та навчальному плану підготовки фахівців, містити критерії оцінювання знань, умінь та навичок, які студенти досягли за результатами практики.

Зміст практики визначається її призначенням, яке в цілому полягає в підготовці студентів до майбутньої самостійної трудової діяльності, їх професійної адаптації до реальних умов бізнесової діяльності шляхом

виконання функцій та процедур, характерних для посад, які може посісти майбутній фахівець відповідно до кваліфікаційних вимог.

Зміст практики:

1. **Загальна характеристика підприємства:** юридичну адресу, форму власності, належність до певної організаційно-правової форми, основні цілі та обмеження діяльності); стисло описати історію створення і розвитку підприємства; форми власності та господарювання, їх трансформування за умов розвитку ринкових відносин; форми залучення інвестицій; визначити стадію життєвого циклу підприємства; ознайомитися зі статутом підприємства, проаналізувати його відповідність чинному законодавству, проаналізувати дотримання державних вимог щодо реєстрації та діяльності підприємства; проаналізувати сферу і напрями діяльності підприємства; законодавчі акти та нормативні документи з напрямів діяльності базового підприємства, суміжних галузей, з якими воно співпрацює.

2. Дослідити організаційну структуру управління та побудувати органіграму підприємства і дати пояснення до неї.

3. Проаналізувати структурні підрозділи підприємства та визначити посади працівників. Охарактеризувати конкретний структурний підрозділ, де студент безпосередньо проходить практику та функціональні обов'язки практиканта.

4. Проаналізувати основні методологічні документи, положення, типові інструкції, що регулюють економічну, наукову і виробничу діяльність підприємства. Навчитись складати аналітичні звіти про діяльність підрозділів підприємства.

5. Проаналізувати склад майна підприємства та джерела його формування.

6. Надати характеристику загальної, виробничої, управлінської та організаційної структури підприємства, механізми їх функціонування.

7. Проаналізувати ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства.

8. Визначити резерви господарської діяльності підприємства і розробити комплексні заходи з ресурсозбереження, підвищення якості продукції, результативності діяльності та поліпшення фінансового стану підприємства.

9. Виконати індивідуальне завдання практики.

10. Підготувати матеріал та написати звіт з практики.

Матеріали, отримані студентом під час виконання індивідуального завдання повинні використовуватись під час підготовки доповідей на наукову студентську конференцію та наукових статей.

2. Бази практики

Виробнича практика студентів ЧНУ імені Петра Могили проводиться на базах практики, які забезпечують виконання освітньої програми спеціальності – 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Базою виробничої практики є підприємства та організації різних форм власності, органи державного управління; міжнародні корпорації та фірми; фінансові установи та інвестиційно-консалтингові компанії, на які студенти направляються згідно з наказом ЧНУ імені Петра Могили.

Вибір баз практики проводиться кафедрою економіки та підприємництва на основі аналізу виробничих та економічних можливостей підприємств, організацій, установ щодо їх придатності до проведення відповідної практики студентів та їх подальшого працевлаштування.

Студенти мають право надавати пропозиції щодо місця проходження практики, проходити там практику з дозволу випускаючих кафедр та деканату.

З базами практики ЧНУ імені Петра Могили завчасно укладає договір на проведення практики. Будь-які зміни, доповнення в тексті договору погоджуються з навчально-методичним відділом, юристом, першим проректором, ректором.

3. Робоче місце практики

Робоче місце студента-практиканта визначається керівником підприємства, відповідального за проходження практики. В залежності від умов і можливостей студент може бути призначений на штатну посаду, або дублером для виконання певних функцій завідувача підприємства роздрібною торгівлі, керівника підрозділів маркетингу, начальника комерційного відділу, начальника відділу матеріально-технічного постачання, директора (керівника) малої торговельної фірми, директора (керівника) малої торговельної фірми, керуючого магазином, економіста із збуту, консультанта з ефективності підприємництва, фахівця з ефективності підприємства, фахівця з раціоналізації виробництва, економіста з матеріально-технічного забезпечення, економіста з планування, із ціноутворення, дилера (біржовий торговець за свій рахунок) та брокер (посередник) із заставних та фінансових операцій, агента з комерційного обслуговування та торговельним брокером, брокером (посередником) з купівлі-продажу товарів, агентом з комерційних послуг та торговельним брокером та інші.

Можуть бути передбачені й інші варіанти виконання посадових функцій з метою більш ефективного і глибокого засвоєння знань про підприємництво, торгівлю, біржову діяльність, економіку, організацію, управління підприємством.

4. Організація і керівництво практикою

Організація проведення виробничої практики здійснюється відповідно до Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти України № 93 від 08.04.93 р. та Положенням про проведення практики студентів Чорноморського національного університету ім. Петра Могили.

Керівництво практикою від ЧНУ імені Петра Могили здійснюється викладачем кафедри економіки та підприємництва, який контролює своєчасність прибуття студентів на місце практики, консулює практикантів з питань виконання програми практики, науково-дослідної роботи.

Відповідальність за організацію, проведення та контроль якості практики покладається на завідуючого кафедрою економіки та підприємництва.

Керівник практики від кафедри:

- перед початком практики контролює підготовленість баз практики;
- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед початком практики: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки, надання студентам необхідних документів в системі Moodle ЧНУ імені Петра Могили (програми практики, бланк паспорту бази практики, календарного плану, індивідуальних завдань, методичних рекомендацій щодо оформлення звіту практики тощо);

- повідомляє студентам про систему звітності про практику, яка затверджена кафедрою;

- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з робочою програмою, проводить моніторинг професійного становлення студента як суб'єкта діяльності під час практики;

- контролює забезпечення нормальних умов праці студентів, виконання ними внутрішнього трудового розпорядку, відвідування студентами бази практики;

- видає необхідні рекомендації і забезпечує виконання всіх необхідних функцій учасниками практики;

- у складі комісії приймає звіти студентів з практики;

- подає на кафедру письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями та пропозиціями щодо поліпшення її організації.

Безпосередніми керівниками практики від бази практики є їх працівники. Вони здійснюють методичне керівництво практикою відповідно до затвердженої програми.

Керівник практики від бази практики :

- здійснює безпосереднє керівництво практикою;

- у тісному контакті з керівником практики від кафедри організує й контролює виконання студентами програм і графіка проходження практики;

– забезпечує проведення обов'язкового інструктажу з охорони праці загального та на робочому місці, знайомить студентів із правилами внутрішнього розпорядку;

– забезпечує облік виходів на роботу студентів-практикантів; повідомляє керівнику практики від кафедри або безпосередньо завідувачу кафедри про всі порушення трудової дисципліни та внутрішнього розпорядку;

– контролює підготовку звітів студентів-практикантів;

– після закінчення практики складає характеристику на кожного студента-практиканта, в якій дає оцінку підготовленого ним звіту.

Студенти, що проходять практику зобов'язані:

– до початку практики одержати від керівника практики від кафедри консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

– своєчасно прибути на базу практики;

– пройти інструктаж та суворо дотримуватися правил охорони праці й техніки безпеки;

– у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, а також вказівки керівників від кафедри та від бази практики;

– максимально використовувати наявні інформаційні можливості бази практики;

– заповнювати документацію щодо проходження практики на високому рівні та забезпечувати її доступність для перевірки в будь-який час;

– нести відповідальність за виконану роботу;

– своєчасно підготувати звіт про виконання програми практики та викласти його в системі Moodle ЧНУ імені Петра Могили.

Не пізніше ніж за день до закінчення практики студент повинен одержати ділову характеристику, підписану керівником підприємства.

Протягом усього терміну практики студент готує збірку документів, складання яких передбачене програмою практики.

Після закінчення практики студент зобов'язаний подати на кафедру звіт про проходження практики.

Забезпечення освітнього процесу

– Доступ до мережі Internet, точка доступу Wi-Fi;

– OS: Windows, Android, iOS;

– Browsers: Chrome / Opera / Mozilla Firefox / MS Edge;

– Програмне забезпечення: Word, Excel, PowerPoint; Skype, Zoom, Google Meet;

– Система електронного навчання Moodle 3.9

– Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення бази практики

5. Техніка безпеки під час проходження практики

Практика студентів університету проводиться на базах практики, які мають відповідати вимогам нормативно-правових актів з охорони праці.

Відповідальність за організацію проведення і контроль практики покладається на керівника практики.

У тісному контакті з керівником практики від Університету бази практики забезпечують високу якість та безпеку її проходження згідно з програмою проходження практики.

Обов'язковою умовою допущення студентів до проходження практики є проходження ними вступного інструктажу з охорони праці та оформлення його у журналі реєстрації з підписами особи, яка проводила інструктаж та особи, яку інструктували.

При прибутті на базу практики студент – практикант повинен отримати вступний інструктаж з охорони праці та первинний інструктаж на місці проходження практики та поставити підпис у відповідних журналах інструктажу.

Студенту-практиканту забезпечені нормальні умови праці і умови проходження практики

Студент-практикант повинен дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку організації.

Студент-практикант до початку практики повинен:

- одержати від керівника практики від Університету консультації щодо оформлення усіх необхідних документів;
- отримати номер телефону керівника практики від Університету для повідомлення щодо виникнення нестандартної ситуації;
- своєчасно прибути на базу проходження практики;
- вивчити і суворо дотримуватися правил охорони праці, виробничої санітарії.

Перед початком роботи студент-практикант повинен організувати своє робоче місце (місце проходження практики).

Під час практики не допускається:

- Залишати місце практики без дозволу керівника практики від бази практики;
- Відвертати від роботи працівників, які його оточують;
- При виникненні недоліків у роботі обладнання та приладів (комп'ютера, ксерокса, побутових приладів тощо) негайно повідомити керівника практики від бази практики та припинити роботу до усунення недоліків.

Негайно припинити роботу, довести до відома керівника практики у випадку:

- погіршення у студента-практиканта стану здоров'я;
- отримання студентом-практикантом травми;
- виникнення пожежі;

– виникнення недоліків в роботі приладів та обладнання, що використовуються студентом-практикантом для виконання завдання практики;

– вимкнення електроенергії;

– запаху газу, тощо.

Студент-практикант під час проходження практики зобов'язаний дбати про особисту безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території підприємства, установи, організації.

Для усунення аварійної ситуації студент-практикант повинен виконувати вказівки керівника практики, якщо це не приведе до погіршення стану його здоров'я.

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання практики. Індивідуальне завдання формується, виходячи із специфіки діяльності підприємства-бази практики та теми кваліфікаційної роботи.

Завдання на практику кожен студент отримує індивідуально від керівника практики університету з урахуванням особливостей виробничо-господарської діяльності бази практики.

Індивідуальні завдання включається в програму з метою надбання студентами під час практики умінь та навичок самостійного розв'язання виробничих, наукових або організаційних завдань. Виконання індивідуального завдання активізує діяльність студентів, розширює їх світогляд, підвищує ініціативу і робить проходження практики більш конкретним і цілеспрямованим.

Матеріали, отримані студентом під час виконання індивідуального завдання, можуть в подальшому бути використані для написання магістерської роботи, для підготовки доповіді, статті або для інших цілей по узгодженню з кафедрою та базою практики.

Перелік індивідуальних завдань носить зразковий характер, зміст їх конкретизується і уточнюється під час проходження практики керівниками від навчального закладу і бази практики.

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань:

Завдання 1. Аналіз оптимального обсягу логістичного сервісу.

Завдання 2. Аналіз конкурентоспроможності торгового підприємства

Завдання 3. Аналіз витрат на гривню товарної продукції

Завдання 4. Аналіз якості товару в магазині

Завдання 5. Аналіз продуктивності праці в торгівлі

Завдання 6. Аналіз методів нарахування амортизації на підприємстві.

Завдання 7. Аналіз виконання договірних зобов'язань і реалізації продукції

Завдання 8. Аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами

Завдання 9. Аналіз ефективності використання трудових ресурсів

- Завдання 10.** Аналіз мотиваційних систем та витрат на оплату праці
- Завдання 11.** Аналіз лізингових операцій
- Завдання 12.** Аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами
- Завдання 13.** Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів
- Завдання 14.** Аналіз загальної суми витрат підприємства
- Завдання 15.** Аналіз асортименту товару
- Завдання 16.** Аналіз конкурентоспроможності продукції
- Завдання 17.** Аналіз конкурентоспроможності галузі
- Завдання 18.** Аналіз інвестиційної привабливості об'єкту
- Завдання 19.** Аналіз фінансових інвестицій
- Завдання 20.** Оцінка майнового потенціалу підприємства
- Завдання 21.** Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства
- Завдання 22.** Аналіз фінансової стійкості підприємства
- Завдання 23.** Аналіз ділової активності підприємства
- Завдання 24.** Оцінка ризиків діяльності підприємств
- Завдання 25.** Аналіз рівня, динаміки, структури та якості фінансових результатів
- Завдання 26.** Оцінка рентабельності діяльності підприємства
- Завдання 27.** Оцінка ймовірності банкрутства
- Завдання 28.** Стратегічний аналіз конкурентних сил і безпосереднього оточення підприємства
- Завдання 29.** Аналіз поведінки підприємств-конкурентів
- Завдання 30.** Аналіз резервів підвищення ефективності господарської діяльності

6. Підведення підсумків практики

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми практик та індивідуального завдання у формі письмового звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівником від бази практики.

Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки і пропозиції, список використаної літератури та інші. Оформляється звіт за вимогами, які встановлює викладач-керівник практики, з обов'язковим врахуванням Єдиної системи конструкторської документації (ЄСКД).

Звіт з практики захищається студентом (з диференційованою оцінкою) у комісії, призначеній завідувачем кафедри, наказом ректора ЧНУ імені Петра Могили. До складу комісії входять керівник практики від навчального закладу, викладачі кафедри, які викладали студентам спеціальні дисципліни та (по можливості) керівник від бази практики. Комісія може приймати залік у студентів на базі практики в останні дні її проходження, або в університеті протягом перших десяти днів семестру, який починається (продовжується) після практики. Залік з практики диференційований. Оцінка за практику

вноситься в залікову відомість і в залікову книжку студента за підписами членів комісії відповідно до положення «Про систему рейтингової оцінки Чорноморського національного університету імені Петра Могили»; наприклад: 90 (відмінно).

Оцінка студента за практику враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії разом з його оцінками за результатом підсумкового контролю.

Студенту, який не виконав програму практики без поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно, при виконанні умов, визначених кафедрою. Студент, який отримав негативну оцінку по практиці в комісії, відраховується з ЧНУ імені Петра Могили.

Керівник практики від університету подає на випускаючу кафедру в десятиденний термін після прийняття диференційованого заліку звіт про проходження практики.

Критерії оцінки практики

Оцінка з практики має дві складові:

1. попередня оцінка звіту керівником від кафедри (70 балів);
2. оцінку презентації звіту під час захисту перед комісією (30 балів).

Оцінювання результатів практики відбувається з урахуванням вимог Болонської системи освіти

Критерії оцінки звіту про практику:

I. Найвища якість звіту (оцінюється в 70-60 балів) повинна відповідати таким вимогам:

- 1) повне та вичерпне викладення змісту роботи, яка проводилася студентом під час опрацювання відповідного розділу;
- 2) повний склад додатків, які вимагаються відповідним розділом практики (копії документів, аналітичні та статистичні матеріали тощо); допускається представлення не менше 75% додатків, передбачених програмою, з причин, які не залежать від студента;
- 3) актуальність і достовірність поданої у звіті інформації.

II. Посередня якість звіту (оцінюється в 59-34 балів) визначається у випадку, якщо наявний хоча б один із зазначених нижче пунктів:

- 1) неповне викладення змісту роботи або неповна відповідність змісту роботи вимогам програми практики (50-75% охоплення зазначених у програмі проходження практики за відповідною дисципліною питань);
- 2) неповний склад додатків, які вимагаються відповідним розділом практики (50-75% необхідних додатків);
- 3) неактуальність поданої у звіті інформації (подання інформації за період, що передує терміну проходження студентом практики).

III. Незадовільна якість звіту (оцінюється в 33-1 балів) визначається у випадку, якщо наявний хоча б один із зазначених нижче пунктів:

- 1) одночасно присутні два чи більше критеріїв, що відповідають оцінці в 5 балів;
- 2) неповне викладення змісту роботи або неповна відповідність змісту роботи вимогам програми практики (менше 50% охоплення зазначених у

програмі проходження практики за відповідною дисципліною питань);

3) неповного складу додатків, які вимагаються відповідним розділом практики (менше 50% необхідних додатків);

4) недостовірності поданої у звіті інформації.

Критерії оцінки захисту звіту про практику

I. Найвища якість захисту звіту про практику, яка оцінюється в 30-15 балів, повинна відповідати таким вимогам:

1) вільне володіння змістом роботи, яка проводилася на практиці;

2) повне знання відповідного законодавчого та інструктивного матеріалу;

3) уміння студента відповідати на проблемні питання, пов'язані із змістом роботи на ділянках, передбачених програмою практики.

II. Захист звіту про практику оцінюється в 15-1 балів, якщо:

1) відносно захисту на найвищий бал немає відповідності хоча б одному з пунктів, зазначених вище, або якщо:

2) при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами зроблені значні помилки під час визначення терміну прийняття чи назви змісту в цілому правильно зазначеного інструктивного матеріалу;

III. Відповідь на питання оцінюється в 0 балів, якщо:

1) відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття двох чи більше пунктів, зазначених у вимогах до нього;

2) одночасно наявні обидва типи недоліків, які окремо характеризують критерій оцінки в 10 балів;

3) характер відповідей дає підставу стверджувати, що особи яка захищає звіт про практику, неправильно зрозуміла зміст практики і тому не відповідає на питання по суті, припустилася грубих помилок у змісті відповіді.

Під час оцінки звіту про практику в цілому додатково враховуються і впливають на загальну суму балів допущені недоліки та помилки, якими вважаються:

- неохайне оформлення роботи (мінус 10 балів);

- помилки в оформленні звіту про практику порівняно з діючими вимогами (мінус 5 балів);

- помилкові статистичні та аналітичні дані, якщо розмір помилки незначний і в цілому не впливає на висновки, які зроблено у звіті (мінус 5 балів).

Під час оцінки звіту про практику в цілому додатково враховується і впливає на загальну суму балів трудова дисципліна студента під час проходження практики. При порушенні графіка і змісту проходження практики (зафіксованому у відповідному журналі) викладач може знизити оцінку:

- за одноразову відсутність без поважних причин на базі практики у встановлений робочий час (мінус 5 балів за кожні факт порушення);

- за несвоєчасність представлення на кафедру інформації про початок

практики (мінус 10 балів);

- за несвоєчасність представлення на кафедрі звіту про практику (мінус 5 балів).

Мінімальна оцінка з урахуванням усіх можливих недоліків 0 балів.

Навчальні посібники

1. Дмитрієв І.А. Економіка і бізнес: навчальний посібник / І.А. Дмитрієв, Я.С. Левченко, І.Ю. Шевченко. - Х.: ФОП Бровін О.В., 2018. - 316 с
2. Дмитрієв І.А. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів / І.А. Дмитрієв, І.Ю. Шевченко. - Х.: ХНАДУ, 2018. - 292 с.
3. Федорова В.О. Логістика: навчальний посібник / В.О. Федорова, В.В. Блага. – Х.: ФОП Бровін О.В., 2019. – 154 с.
4. Приходько Д. О. Маркетинг : навч. посіб. / Д. О. Приходько. Х.: ФОП Бровін О.В., 2019. – 240 с.
5. Дмитрієв І.А., Близнюк А.О., Поясник Г.В., Шершенюк О.М. Економіка виробництва. Навчальний посібник для практичних занять – Харків: ХНАДУ, 2017. – 282 с.
6. Бухгалтерський облік. Практикум. Навчальний посібник. Видання друге, доповнене і перероблене/Мельник Т.Г. – К.:Кондор-Видавництво, 2017. – 269 с.
7. Яркіна Н.М. Я 74 Економіка підприємства : Навч. посіб. / Н. М. Яркіна. – Вид. 2-ге перероб. і доп. – К. : Видавництво Ліра-К, 2017. – 600 с.
8. Черниш С.С. Економічний аналіз: Навч. посібник. К: Центр учбової літератури, 2019. - 312 с.
9. Теорія бізнесу: навч. посібник / О.М. Кібік, К.В. Белоус., В.О. Котлубай. – 2-ге вид., випр. і доп. – Одеса : КУПРІЄНКО СВ, 2017. – 225 с.
10. Кадієвський В. А., Перхун Л. П. Братушка С. М., Синявська О. О. Моделі економічної динаміки: підруч. К.: ДП «Інформ.-аналіт. агенство», 2017. 466 с.